

KOSE HUVIKOOLI MUUSIKAOSAKONNA VIIULI ERIALA PÕHIÕPPE ÕPPEKAVA

juuli 2020

ÜLDSÄTTED

1. Kose Huvikooli muusikaosakonna õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö antud koolis.
2. Kose Huvikooli muusikaosakonna õppekava koosneb:
  - üldosast;
  - ainekavadest, mille läbimine on kooli lõputunnistuse saamise eelduseks;
  - lisaainete ainekavadest, mille abil saab õpitavat muuta mitmekesisemaks, täielikumaks ja õppija huvidele paremini vastavaks
3. Kose Huvikooli õppekava määrab kindlaks õppe-eesmärgid, õppekava põhimõtted, õppeprotsessi, õppeaja, õppeainete loendi koos ajalise kestuse ja ainekavadega, õppeainete valiku võimalused ja tingimused ning nõuded õppeetappide ja kooli lõpetamise kohta.

ÜLDOSA

1. ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ ÜLDEESMÄRGID

1. Kose Huvikooli ülesandeks ja eesmärgiks on laste ja noorte loomevõimete avastamine ja kavakindel arendamine ja kohaliku kultuurielu edendamine.
2. Õppe- ja kasvatustöö koolis peab aitama kujuneda isiksusel, kes:
  - mõtleb loovalt ja oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja hinnata;
  - suudab valida, otsustada ja vastutust kanda;
  - mõistab teadmiste ja pidevõppe tähtsust, oskab õppida ja on valmis koostööks;
  - oskab ennast muusikaliselt väljendada ja julgeb esineda;

2. ÕPPEKAVA PÕHIMÕTTED

1. Õppekava läbimine annab õppijale võimaluse edasiseks muusikalise hariduse omandamiseks keskastmes, milleks mh suuname õpilasi ise oma tegevust jälgima ja õppimist kavandama, analüüsima ja kujundama oma isikupära.
2. Õppekavad ei dikteeri pilliõppes heliteoste valikut, vaid annavad oskuste arendamiseks suunad ja tasemenõuded.
3. Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse vanuselisi, individuaalseid ja rahvuslikke iseärasusi ning kooli materiaalseid võimalusi.
4. Õppekava läbimise tulemusena oskab õpilane mõista ja hinnata süvamuusikat.

3. ÕPPEPROTSESS

1. Õppimise käigus analüüsib ja hindab õppija õpitavat pidevalt ning edukus sõltub õppija oskusest õppida. Õpetaja on õpitegevuste kavandaja, looja ja juhendaja ning õpihimu innustaja.
2. Hindamine on osa kooli õppeprotsessist. Õpetaja selgitab õpilasele, mida hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamiskriteeriumid.
3. Hindamise põhieesmärgid on:
  - motiveerida õpilast sihikindlamalt õppima;
  - anda teavet õppimise käigust õpilasele, õpetajale, kooli juhtkonnale, lapsevanematele.
4. Hindamine võib olla sõnaline (analüüs / hinnang) ja numbriline (hinne).
Kose Huvikoolis rakendatakse 5-pallilist numbrilist hindamissüsteemi (vajadusel lisatakse plussid ja miinused):
  - hindamissüsteem sisaldab nii positiivseid (kolm, neli, viis) kui negatiivseid (üks, kaks) hinneid, kuid õppija üleviimine järgmisesse klassi toimub positiivsete hinnete alusel ja/või õppenõukogu otsuse alusel;

- poolaastate lõpus kajastuvad kõikide ainete ning tehnilise arvestuse, esinemispraktika, hoolsuse ja käitumise hinded; kevadel lisaks ainete aastat kokkuvõtvad hinded;
- koolivälise arvestusliku hindamise üks vorme on regionaalsed ja üleriigilised ning rahvusvahelised konkursid ja festivalid, kus hindamine toimub oma reeglite alusel;
- õppetöö vormiks võivad lisaks tavapärasele erialatunnile olla ka lahtine tund, konkurss, esinemine, töötuba, laager, kontserdikülastus, ekskursioon;
- nii kodune töö kui töö tunnis toimub eesmärgiga jõuda kindlalt ettevalmistatud esinemisega publiku ette võimalikult tihti; esinemine, võimalikult paljude ja erinevate esinemiskogemuste omandamine on muusikaosakonna õppetegevuse kõrgeim vorm.

4. KOOLIASTMETE ÕPPEKORRALDUS

ÜLDIST

- instrumendiõpe jaguneb Kose Huvikooli muusikaosakonnas põhiõppeks ja huviõppeks/vabaõppeks.
- õppetunni pikkus on 45 minutit.
- õppetöö kestab 35 õppenädalat ja koolivaheajad on Kose Gümnaasiumiga samadel aegadel.
- õppetundide arv ja nende järjekord õppepäevas määratakse tunniplaanis, mille
- kinnitab kooli direktor.

Õppetöö koosneb õppeastmetest:

- eelkool - 1-2 aastat
- põhiõpe - noorem aste 1.- 4. õppeaastani; vanem aste 5.- 7. õppeaastani
- lisa-aasta(d)

EELKOOL

- eelkooli võetakse vastu katseteta;
- Suunatakse õpilasi mängult õppimisele;

- Selgitatakse välja eeldused ja suunatakse sobiva eriala valikule.

PÕHIÕPE

- põhiõppesse võetakse õpilased vastu konkursi alusel. Konkursi korraldamiseks moodustatakse koolis vastuvõtukomisjon. Vastuvõtutingimused ja kord kehtestatakse vastuvõtueeskirjaga;
- põhiõppes toimub loomevõimete kavakindel arendamine ning professionaalse muusikahariduse omandamiseks ettevalmistamine;
- õpilaste üleminek ühest klassist teise toimub tasemeeksamite ja arvestuste kaudu;
- üleminekueksam (põhiinstrumendil ja solfedžos) toimub IV klassi (noorema astme) lõpus ja lõpueksam VII klassi (vanema astme) lõpetamisel;
- kooli lõpetamisel antakse välja huvikooli põhiõppe läbimise kohta lõputunnistus.

LISA-AASTA(D) on mõeldud õpilastele, kes:

- on edukalt läbinud põhiõppe;
- omab eeldusi ja on orienteeritud professionaalse muusikahariduse omandamisele;
- valmistub edasiõppimiseks vastavalt valitud keskastme õppeasutuse sisseastumiseksami nõuetele.

5. TUNNIJAOTUSPLAANID

5.1 EELKOOL

Ained ja nädalatundide arv:

- solfedžo / rütmika 1 x 45 min.
- individuaalne pillitund* 1 x 45 min.
- kontsertmeisteri tunni pikkus on 0,3-0,5 tundi*

*soovi ja võimaluse korral

5.2 PÕHIÕPE

Põhiõpe on ette nähtud õpilastele, kes soovivad ja suudavad õppida mahukama, enam harjutamist nõudva õppekava järgi.

Ained ja nädalatundide arv:

Numbrid tabelis näitavad tundide arvu nädalas. Ühe tunni pikkus on reeglina 45 minutit.

Õppekava kohustuslike õppeainete loetelu

Kohustuslikud õppeained	I kl	II kl	III kl	IV kl	V kl	VI kl	VII kl	lisa-aastad
Põhipill	2	2	2	2	2	2	2	2
Solfedžo	2	2	2	2	2	2	2	2
Muusikalugu			1	1	1	1	1	
Ansambel (puhkpilli ja akordioni õppekava õpilastele)	1	1	1	1	1	1	1	1
Ansambel (viuli õppekava õpilastele)		1	1	1	1	1	1	1

Õppekava valikainete loetelu

Vabalt valitavad õppeained	I kl	II kl	III kl	IV kl	V kl	VI kl	VII kl	lisa-aastad
Ansambel (klaveri õppekava õpilastele)			0,5	0,5	1	1	1	
Looming			1	1	1	1	1	1
Lisapill*			1	1	1	1	1	1
Lisasolfedžo	1	1	1	1	1	1	1	2

Ansambli laul	1	1	1	1	1	1	1	
Orkester (violiin ja puhkpilli õppekava õpilastele)			1	1	1	1	1	1

* Lisapillina võib erialas hästi edasijõudev õpilane õppida millist iganes koolis õpetatavat instrumenti. Mõeldes võimalikule edasiõppimisele on soovituslikuks instrumendiks keel- ja puhkpillidel klaver.

- kontsertmeistri tunni pikkus on I-IV klassini 0,5 tundi, V-VII klassis 1 tund.
- tehniline arvestus on 2 x õppeaasta jooksul klaveri, puhkpilli ja akordioni erialadel alates III klassist, keelpillidel alates IV klassist; hindelised esinemised toimuvad 2 x õ.-a. jooksul, neist üks (kevad) on tasemeksam;
- üleminekuksam (põhiinstrumendil ja solfedžos) toimub IV klassi (noorema astme) lõpus ja lõpueksam VII klassi (vanema astme) lõpetamisel;
- lisaainete arv ja valik oleneb õpilase suutlikkusest ning muusikaõpingu eesmärgist.

KOHUSTUSLIKUD AINEKAVAD

1. VIIULI ERIALA AINEKAVA

Õppeaine üldised eesmärgid

1. Loovalt mõtlemine, tehniliste mänguoskuste arendamine.
2. Oma tegevuse eesmärgistamine, kavandamine ja hindamine.
3. Vastutuse kandmine.
4. Töötegemise oskus, valmisolek koostööks.
5. Mõistmine teadmiste ja pidevõppe tähtsusest, oskus õppida.
6. Aluse panek professionaalsele pillimänguoskusele.
7. Võimalikult suure vabaduse ja üleoleku saavutamine esinemistel.

- Poolaasta lõpus peale viimast esinemist (või eksamit) toimub arutelu, mille käigus kujundatakse õpilase esinemispraktika hinne, võttes arvesse õpilase kõiki esinemisi poolaasta jooksul.
- Tehniline arvestus hinnatakse sõnadega “arvestatud” või “mitte arvestatud”
- Eksamid toimuvad alates II klassist iga õppeaasta lõpus. Eksamikomisjonis osalevad keelpilliosakonna õpetajad ja direktor, vajadusel õpetaja mõnest teisest osakonnast. Komisjonis peab olema vähemalt kolm liiget.

Eelkool

Eelkool on mõeldud õpilastele, kellele sisseastumiskatsete tulemusel ja õppenõukogu otsusel, on sobivam alustada vabamas vormis. Tutvutakse viiuliga ja selle eest hoolitsemisega. Kevadel tuleb mängida pala eelkooli kontserdil.

I õppeaasta

Eesmärgid

1. Õige mänguasend, liigutuste vabadus ja osavus.
2. Muusikalise mälu, muusikalise kuulmise ja kujutlusvõime arendamine.

3. Täpse intonatsiooni, korrektse toonikujunduse taotlemine.
4. Korrektne lavaline käitumine ja oskus hooldada õigesti oma pilli.
5. Alusepanek iseseisva töötegemise oskusele.

Nõuded repertuaarile, tehnikale ja repertuaarinäited

5-10 harjutust, etüüdi, pala.

Harjutused: I.Tiviku"Viiliaabits",H.Taksi"Sõbraga koos",M.Garlitski"Samm-sammult", õpetaja poolt koostatud harjutused vastavalt vajadustele.

Heliredelid: 1-oktavilised duurid ja kolmkõlad (lahtise keelega ja 1. sõrmega algavad heliredelid) Nt. D,A,G,E,H ja kolmkõlad. Võimalusel ka samanimelised mollid ja kolmkõlad.

Etüüdid: Valitud etüüdid I kogumik, M. Garlitski "Samm-sammult", K. Rodionovi "Viiulikool", "Noor viiuldaja" I osa.

Palad: K. ja H. Colledge I ja II vihik, A. Holzer-Rhomberg, "Noor viiuldaja" I, V. Jakubovskaja "Astmeid pidi üles", Krestomaatia I-II kl., T.Twardowski-A.Cofalik "Loomaaed", E. Vain "Päkapikk" jt. algõpetusega kokku sobivad eesti lastelaulud.

Eksaminõuded ja hindamise kriteeriumid:

Pidulik kontsert kevadel.

Nõuded: 2 erineva karakteriga pala, või 1 suuremahulisem pala.

Hindamise kriteeriumid: Õige mänguasend, puhas mäng, selge toon ja korrektne lavaline käitumine.

* kõik esitatavad teosed esitatakse peast

II õppeaasta

Eesmärgid

1. Õige mänguasend, liigutuste vabadus ja osavus.
2. Muusikalise mälu, muusikalise kuulmise ja kujutlusvõime arendamine.
3. Täpse intonatsiooni, korrektse toonikujunduse taotlemine, erinevate karakterite väljatoomine läbi õige tehnilise teostuse.

4. Kiirusliku tehnika ja dünaamika arendamine.
5. Korrektnelavaline käitumine ja oskus hooldada õigesti oma pilli.
6. Võimalusel ettevalmistavad harjutused topeltnootide ja III positsioonis mängu jaoks.
7. Tutvumine vibraato ja võimalusel pilli häälestamisega.

Nõuded repertuaarile, tehnikale ja repertuaarinäited

8-10 harjutust, etüüdi, pala.

Heliredelid: 2-oktavilised duurid ja kolmkõlad (lahtise keelega ja 1. sõrmega algavad heliredelid), nt.G,A.1-oktavilised mollid ja kolmkõlad (lahtiselt keelelt algavad),nt.g,d,a. ja 1. sõrmega algavad, nt. a,e,h. Võimalusel tutvumine topeltnootidega (Valitud etüüdid I, M.Garlitski "Samm-sammult", I. Tivik "Liisa viiulivihik", H. Taks "Sõbraga koos") ja positsioonivahetustega (M .Garlitski "Samm-sammult", I. Tivik "Liisa viiulivihik").

Etüüdid: Valitud etüüdid I kogumik, M. Garlitski "Samm-sammult", K. Rodionovi Viiulikool, "Noor viiuldaja" I, I. Tivik "Liisa viiulivihik", T.Twardowski-A.Cofalik "Loomaaed".

Palad: K. ja H. Colledge II, III vihik, A. Holzer-Rhomberg, "Noor viiuldaja" I osa, Jakubovskaja "Astmeid pidi üles", Krestomaatia I-II kl.

Eksaminõuded ja hindamise kriteeriumid

Eksam kevadel.

Nõuded: 2 erineva karakteriga pala või 1 suuremahulisem pala või osa kontserdist.

Hindamise kriteeriumid: õige mänguasend, nooditeksti täpsus, koosmäng kontsertmeistriga, korrektne lavaline käitmine.

* kõik esitatavad teosed esitatakse peast

III õppeaasta

Eesmärgid

1. Õige mänguasend, liigutuste vabadus ja osavus.
2. Muusikalise mälu, muusikalise kuulmise ja kujutlusvõime arendamine.
3. Täpse intonatsiooni, korrektse toonikujunduse taotlemine, erinevate karakterite väljatoomine läbi õige tehnilise teostuse.

4. Erinevad strihhid, vibraato, dünaamika, fraasikujundus.
5. Kiirusliku tehnika arendamine.
6. I, II, III positsioonis mäng koos positsioonivahetustega.
7. Tutvumine topeltnootide, akordide, trillerite ja flažolettide mänguga.
8. Korrektnelavaline käitumine ja oskus hooldada õigesti oma pilli.
9. Iseseisva töötegemise oskus.
10. Pilli häälestamine.

Nõuded repertuaarile, tehnikale ja repertuaarinäited:

Mängida läbi 8-10 harjutust, etüüdi, erineva karakteriga pala, sh. 1 suurvorm või variatsioonid.

Heliredelid: 2-oktavilised duurid ja mollid kolmkõladega (lahtise keelega ja 1. sõrmega algavad): G, A ja g, a. Võimalusel positsioonivahetusega D-duur ja pikendatud G-duur. Tutvumine topeltnootidega.

Etüüdid: Valitud etüüdid I ja II kogumik, M. Garlitski "Samm-sammult".

Palad ja suurvormid: Krestomaatia II-III kl., I. Tivik "Johannese viiulivihik", T.

Twardowski-A. Cofalik "Loomaaed", Ch. Dancla "Meloodia kool I", valik A.

Holzer-Rhombergi paladest vastavalt tasemele, O. Rieding Kontsert h-moll I osa, F.Küchler op . 11 G-duur, K.Komarovski Kontsertiino G-duur, Ch. Dancla "Introduktsioon ja Rondo", Ch. Dancla "Aaria variatsiooniga", G. Papini "Variatsioonid".

Eksami ja tehnilise arvestuse nõuded, hindamise kriteeriumid:

Eksam kevadel.

Nõuded: 1 osa kontserdist (nt. Rieding Kontsert h-moll, F. Küchler G-duur op . 11, A. Komarovski Kontsertiino G-duur), Ch. Dancla "Aaria variatsiooniga", "Introduktsioon ja Rondo".

Hindamise kriteeriumid: õige mänguasend, nooditeksti täpsus, koosmäng kontsertmeistriga, korrektne lavaline käitmine.

* kõik esitatavad teosed esitatakse peast

IV õppeaasta

Eesmärgid

1. Õige mänguasend, liigutuste vabadus ja osavus.
2. Muusikalise mälu, muusikalise kuulmise ja kujutlusvõime arendamine.
3. Täpse intonatsiooni, korrektse toonikujunduse taotlemine, erinevate karakterite väljatoomine läbi õige tehnilise teostuse.
4. Erinevad strihhid, vibraato, dünaamika, fraasikujundus.
5. Kiirusliku tehnika arendamine.
6. I, II, III positsioonis mäng koos positsioonivahetustega.
7. Tutvumine topeltnootide, akordide, trillerite ja flažolettide mänguga.
8. Korrektne lavaline käitumine ja oskus hooldada õigesti oma pilli.
9. Iseseisva töötegemise oskus.
10. Pilli häälestamine.

Nõuded repertuaarile, tehnikale ja repertuaarinäited

Mängida läbi erineva karakteriga palu, heliredeleid, etüüde, sh. vähemalt 1 suurvorm.

Heliredelid: Positsioonivahetusega D, G, võimalused d, g, 3-oktavilised G, A kolmkõladega, võimalusel samanimelised mollid kolmkõladega.

Etüüdid: Valitud etüüdid I ja II kogumik, J. Mazas op. 36 I.

Palad ja suurvormid: Krestomaatia II-III kl., III-IV kl., Ch. Dancla "Meloodiakool I" I. Tivik "Johannese viiulivihik", valik A. Holzer-Rhombergi paladest vastavalt tasemele, A. Huber Kontsertiino G-duur, N. Baklanova Kontsertiino d-moll, Sonatiin F-duur, A. Vivaldi Kontsert G-duur op. 3 nr. 3, F- Seitz Kontsert nr. 1 ja 2.

Eksami ja arvestuse nõuded, hindamise kriteeriumid

Eksam kevadel

Nõuded: I osa kontserdist ja pala või II ja III osa kontserdist ja pala.

Hindamise kriteeriumid:

mänguasend, täpne intonatsioon, korrektne toon, dünaamika ja vibraato, ladus ja musikaalne mäng, nooditeksti täpsus, lavaline käitumine, koosmäng kontsertmeistriga.

Tehniline arvestus: 1 2-oktaviline heliredel (G,A,võimalusel g,a) või positsioonivahetusega heliredel D, G (võimalusel d, g), 1 etüüd.

*Etüüdid esitatakse vajadusel noodist, võimalusel peast. Muud teosed esitatakse peast.

V õppeaasta

Eesmärgid

1. Töö tehnilise meisterlikkuse ja muusikalise väljenduslikkuse arendamisega.
2. Mäng kõrgemates positsioonides.
3. Štrihhidest détaché, martellé, staccato ;spiccato, sautillé, ricochet.
4. Alusepanek iseseisva muusikalise mõtlemise ja konstruktiivse eneseanalüüsivõime arendamisele.

Nõuded repertuaarile, tehnikale ja repertuaarinäited

Mängida läbi erineva karakteriga ja tehniliste võtetega teoseid, sh. vähemalt 1 suurvorm, heliredeleid ja etüüde.

Heliredelid: 3-oktavilised heliredelid G, A, B, võimalusel g, a kolmkõladega, topeltnootidest oktaavid ja/ või sekstid.

Etüüdid: Valitud etüüdid II kogumik, J. Mazas op. 36 I, F. Wohlfahrt op. 45 ja/ või op. 74.

Palad ja suurvormid: Krestomaatia IV-V kl., I. Tivik "Johannese viiulivihik", O. Rieding "Aaria variatsioonidega" op. 23 nr. 3, O. Riedingu palad, Ch. Dancla "Variatsioonid" (valik), Noor viiuldaja II osa, O. Rieding Kontsertiinod op. 24 ja op. 25, N. Baklanova Kontsertiino, A.Vivaldi Kontsert G-duur op. 3 nr.3, F. Seitz Kontsert nr. 1 ja 2., A. Huber Kontsertiino F op. 7

Eksami ja arvestuse nõuded, hindamise kriteeriumid

Eksam kevadel

Nõuded: I osa kontserdist ja pala või II ja III osa kontserdist ja pala.

Hindamise kriteeriumid: täpne intonatsioon, korrektne toon, dünaamika ja vibraato, erinevate karakterite valitsemine läbi õigete tehniliste võtete, musikaalsus ja koosmäng kontsertmeistriga.

Tehniline arvestus: 1 3-oktaviline heliredel kolmkõladega ja topeltnoodid (oktavid ja/või sekstid vähemalt 1 oktavi piires), 1 etüüd.

*Etüüdid esitatakse vajadusel noodist, võimalusel peast. Muud teosed ja heliredelid esitatakse peast.

VI õppeaasta

Eesmärgid

1. Töö tehnilise meisterlikkuse ja muusikalise väljenduslikkuse arendamisega.
2. Mäng kõrgetes positsioonides.
3. Štrihhidest détaché, martellé, staccato; spiccato, sautillé, ricochet .
4. Aluse panek iseseisva muusikalise mõtlemise ja konstruktiivse eneseanalüüsivõime arendamisele.

Nõuded repertuaarile, tehnikale ja repertuaarinäited

Mängida läbi erineva karakteriga ja tehniliste võtetega teoseid, sh. vähemalt 1 suurvorm, heliredeleid ja etüüde.

Heliredelid: 3-oktavalised heliredelid kolmkõladega, topeltnoodid

Etüüdid: Valitud etüüdid II kogumik, J. Mazas op. 36 I, F. Wohlfahrt op . 45 ja op . 74, H.Kayser 36 etüüdi op. 20.

Palad ja suurvormid: Krestomaatia IV-V kl, V-VI kl, Noor viiuldaja II, III osa, tutvumine barokk-sonaadi üksikute osadega, A. Vivaldi Kontsert g-moll op .4 nr. 6, F. Seitz Kontsert D-duur nr. 5.

Eksami ja arvestuse nõuded, hindamise kriteeriumid

Eksam kevadel

Nõuded: I osa kontserdist ja pala või II ja III osa kontserdist ja pala.

Hindamise kriteeriumid: täpne intonatsioon, korrektne toon, dünaamika ja vibraato, erinevate karakterite valitsemine läbi õigete tehniliste võtete, musikaalsus ja koosmäng kontsertmeistriga.

Tehniline arvestus: 1 3-oktaviline heliredel kolmkõladega, topeltnoodid (sekstid, oktavid, võimalusel ka tertsid) ja 1 etüüd.

*Etüüdid esitatakse vajadusel noodist, võimalusel peast. Muud teosed ja heliredelid esitatakse peast.

VII õppeaasta

Eesmärgid

1. Töö tehnilise meisterlikkuse ja muusikalise väljenduslikkuse arendamisega.
2. Mäng kõrgetes positsioonides.
3. Strihibitest détaché, martellé, staccato ; spiccato, sautillé, ricochet .
4. Alusepanek iseseisva muusikalise mõtlemise ja konstruktiivse eneseanalüüsivõime arendamisele.

Nõuded repertuaarile, tehnikale ja repertuaarinäited

Mängida läbi erineva karakteriga ja tehniliste võtetega teoseid, sh. vähemalt 1 suurvorm, heliredeleid ja etüüde.

Heliredelid: 3-oktavilised heliredelid kolmkõladega. Võimalusel tutvumine VII7 ja V7, murtud tertsid, kromaatiline heliredel, flažoletid, topeltnoodid.

Etüüdid: J. Mazas op . 36 I, F. Wohlfahrt op. 45 ja op. 74.

Palad ja suurvormid: Krestomaatia V-VI kl., Noor viiuldaja II, III osa, J. Accolaÿ
Kontsert a-moll, A. Huber Kontsertiino F-duur, Ch. de Bériot Kontsert nr 9, O.
Rieding Kontsertiino op. 5, A. Komarovski Kontsertiino A-duur.

Tehniline arvestus: 1 3-oktaviline heliredel kolmkõladega, topeltnoodid (tersid, sekstid ja oktavid), 1 etüüd.

Eksami ja arvestuse nõuded, hindamise kriteeriumid:

Nõuded: I osa kontserdist ja pala või II ja III osa kontserdist ja pala.

Hindamise kriteeriumid: täpne intonatsioon, korrektne toon, dünaamika ja vibraato, erinevate karakterite valitsemine läbi õigete tehniliste võtete, musikaalsus ja koosmäng kontsertmeistriga.

*Etüüdid esitatakse vajadusel noodist, võimalusel peast. Muud teosed ja heliredelid esitatakse peast.

Lisa-aastad

Lisa-aastad on mõeldud õpilastele, kes on edukalt läbinud põhiõppe, kes soovivad edasi õppida keskastme koolis, vajavad vanuse tõttu järjepidevat õpet kuni üleminekuni muusikalisele kutseharidusele. Tutvutakse põhjalikumalt keskastme repertuaari ja keerulisema tehnikaga. Õpilane valmistub edasiõppimiseks vastavalt valitud keskastme õppeasutuse sisseastumiseksami nõuetele.

Ainekava koostamisel on eeskujuna kasutatud Paide, Türi, Saue, Tallinna Vanalinna Hariduskolleegeiumi, Põltsamaa, Võru jt Eesti muusikakoolide õppekavu.

Koostanud: Mari Kerem

2. SOLFEDŽO AINEKAVA

Omandatavate teadmiste ja oskuste kirjeldus, hindamiskriteeriumid, tasemeeksami nõuded. Aine maht: 2 tundi nädalas I-VII õppeaastani ja lisa-aastatel. Tunni pikkus on 45 min. Lisa-aasta on mõeldud edukatele õpilastele, kes on põhikooli eelnevalt lõpetanud ja kellel on eeldusi ning kes on üldjuhul orienteeritud professionaalse muusikahariduse omandamisele.

Õppe-eesmärgid

1. Õpilane arendab oma muusikalist kuulmist.
2. Õpilane omandab algtõed muusikateoorias.
3. Õpilane oskab üles kirjutada muusikalist teksti.
4. Õpilane omandab laulmiseks vajalikud algteadmised (hingamine, fraseerimine, intonatsioon).

Õppesisu

Teooria:

Noodikirja algteadmised:

1. Noodijoonestik ja abijooned, nootide asukohad noodijoonestikul ja abijoontel; noodivarte õigekiri.
2. Viiuli- ja bassivõti, nootide algteadmised (tähtnimed/silpnimed).

Rütm:

1. Rütms liikumine.
2. Rütmsilpide tundmine.
3. Rütmiharjutused ühele ja kahele käele.
4. Saaterütmid laulule.

5. Ostinato laulusaatega.

6. Rütmikaanonid.

Suuline analüüs:

1. Rütmi analüüs.

2. Meloodia analüüs.

3. Vormianalüüs.

4. Laadi- ja/või helistikuanalüüs.

5. Intervallide analüüs.

6. Akordide analüüs.

7. Dünaamika analüüs.

Diktaat:

1. Rütmidiktaat.

2. Meloodiline diktaat.

3. Mäludiktaat.

4. Kiirusdiktaat astmete tabamiseks.

5. Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega diktaat.

6. 4-häälsed harmoonilised järgnevused tähistatuna nii rooma numbrites kui akordimärkidega.

Improviseatsioon:

1. Rütmi improviseatsioon õpitud taktimõõdus, teatud rütmigruppidega, meloodia saatel.

2. Meloodia improviseatsioon antud rütmile, tekstile, läbivõetud teemale (astmed, helistik, akord jne).

Itaaliakeelsed oskussõnad tempo, dünaamika ja iseloomu väljendamiseks.

Solfedžo ainekava nooremale astmele

I õppeaasta

Eesmärk: rütmiõpetus, laaditaju arendamine, duur ja moll.

Nõuded:

Meetrum ja rütm:

1. Rõhuline taktiosa, rõhutu taktiosa.
2. Takt, taktijoon.
3. Taktidesse jaotamine, lõpujoon, kordusmärk, eeltakt.
4. Taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4=C.
5. Taktiviipamise skeemid.
6. Noodivältused ja pausid (tervenoot ja –paus, poolnoot ja –paus, veerandnoot ja –paus, kaheksandiknoot ja –paus, kuuteistkümnendiknoot ja –paus).
7. Rütmid: „ta“, „ti-ti“, „tiri-tiri“, „ti-tiri“, „tiri-ti“; punkteeritud rütmid „ta-i-ti“, „tai-ri“.
8. Eeltakt.

Noodikirja algteadmised:

1. Noodijoonestik ja abijooned.
2. Nootide asukohad noodijoonestikul.
3. Noodivarte õigekiri.
4. Pauside kirjutamine.

5. Viiuli- ja bassivõti.
6. Nootide tähtnimed, silpnimede tutvustamine.

Helistikud:

1. Duur ja moll helilaadid.
2. Astmed ja astmetaju arendamine.
3. Helistikud: C-, G-, F-, ja D-duur ning loomulik a-, e- ja d-moll; terve- ja pooltoon.
4. Paralleelsed helistikud.
5. Toonika, toonika kolmkõla, juhtheli.
6. Märgid: diees, bemoll, bekaar.
7. Eakohased harjutused, laulud, kaanonid.
8. Transponeerimine, improvisatsioon; meloodia ja rütmi arendusvõtted: kordamine, sekvents, varieerimine.

Diktaat - kuni 4 takti pikkused suulised ja kirjalikud rütmi- ja viisidiktaadid.

Tempo ja dünaamika mõiste.

Muusikaline vorm – muusika kuulamine ja analüüs.

II õppeaasta

Eesmärk: molli 3 kuju – loomulik, harmooniline ja meloodiline moll (meloodiline moll vaid tutvustavalt); tutvumine intervallidega.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. Punkt noodi järel; punkteeritud rütmid „tai-ri“ ja „ta-i-ti“.

Helistikud:

1. Kahe märgiga duurid ja mollid.
2. Mollid 3 kuju: loomulik, harmooniline ja meloodiline moll (meloodiline moll vaid tutvustavalt).
3. Heliredeli ehitus – tervetoon ja pooltoon, püsivad ja püsimatud e. ebapüsivad astmed.
4. Püsimatute e. ebapüsivate astmete lahendamine püsivatesse astmetesse, lahendamise mõiste.
5. Tutvumine põhiastmete (I, IV ja V) kolmkõladega.
6. Transponeerimine ja improvisatsioon.

Intervallid:

1. Tutvumine intervallidega.
2. Töötamine järgmiste lihtintervallidega: p.1, p.4, p.5, p.8, v.2, s.2, v.3, s.3.
3. Intervallide suurus astmetes ja toonides.

Diktaat:

1. Lihtsad suulised ja kirjalikud 4-taktilised diktaadid duuris ja mollis.
2. Diktaat astmenumbritega.
3. 4-taktilised rütmidiktaadid.

III õppeaasta

Eesmärk: lihtintervallid, akordiõpetuse algus.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt - 3/8 taktimõõt, grupeerimine, taktiviipamine.

Helistikud:

1. kolme märgiga duurid ja mollid.
2. Mõiste „sanimelised helistikud“.
3. Toonika/I kolmkõla pöörded duuris (T, T₆, T₆₄) ja mollis (t, t₆, t₆₄). Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.
4. Kolmkõla helide nimetused: priim, terts, kvint.
5. Funktsionaalsuse mõiste; toonika kolmkõla e. I astme kolmkõla (T, t), subdominant kolmkõla e. IV astme kolmkõla (S, s), dominantkolmkõla e. V astme kolmkõla (D); põhikolmkõlade kasutamine laulude saatmisel.

Intervallid:

1. Töö järgmiste lihtintervallidega: v.6, s.6, v.7 ja s.7.
2. Intervallide suurus astmetes ja toonides; intervallide ehitamine antud noodist suunaga üles ja alla.

Diktaat:

1. 4-taktiline suuline ja kirjalik meloodiadiktaat.
2. Diktaat astmenumbritega.
3. Rütmidiktaat.

IV õppeaasta

Eesmärk: akordide ehitamine ja laulmine duuris ja harmoonilises mollis, toonika kolmkõla pöörded, põhikolmkõlad põhikujus, D₇ / V₇ lahendusega. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. 3/8 taktimõõt; rütmigrupid 16ndik nootidega.
2. 6/8 taktimõõt.
3. Triool, süntkoop („ti-ta-ti“).

Helistikud - nelja märgiga duurid ja mollid.

Intervallid:

1. Lihtintervallide kordamine.
2. <2 harmoonilises mollis (tutvustavalt).

Akordid:

1. Dominantseptakord D_7 / V_7 lahendusega duuris ja harmoonilises mollis. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.
2. Põhikolmkõlade õpetamise sidumine praktilise musitseerimisega (põhikolmkõlade kasutamine laulude saatmisel).

Diktaat:

1. 4-taktiline meloodiadiktaat duuris ja mollis.
2. Diktaat astmenumbritega.
3. 4-6-taktiline rütmidiktaat.

Üleminekueksam

Kirjalik:

1. 4-taktiline diktaat 2/4 või 3/4 taktimõõdus (ilma eeltaktita). Kirjutamise aeg kuni 30 min., mängitakse kuni 12 korda.
2. Kuulamine – 8 küsimust intervallide ja akordide kooskõla kohta, mängitakse 2 korda.

3. 4-6-taktiline rütmidiktaat 2/4 või 3/4 taktimõõdus (ilma eeltaktita), esitatakse kuni 6 korda.

4. Teooria ainekava ulatuses.

2/3 hindest annavad diktaat ja kuulamine, 1/3 rütmidiktaat ja teooria.

Suuline (vastavalt eksamipiletile):

1. Duur-heliredeli (kuni 4 võtmemärgini) laulmine koos sama duuri toonika kolmkõla pöörete või põhikolmkõladega ja D_7 laulmine lahendusega

või

moll-heliredeli (kuni 2 võtmemärgini) laulmine – loomulik moll koos toonika kolmkõla pööretega, harmooniline või melodiline moll koos põhikolmkõladega.

2. Võõra harjutuse laulmine duuris (kuni 2 võtmemärgini). Võõra harjutuse laulmine duuris (kuni 2 võtmemärgini helistikes).

3. 8-taktilise 2/4 või 3/4 taktimõõdus rütmiharjutuse koputamine.

Solfedžo ainekava vanemale astmele

V õppeaasta

Eesmärk: põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis, melodiline moll. Kõrvalastmete kolmkõlade ja tätharmonia tutvustamine.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. 6/8 taktimõõdt, rütmigrupid 16ndiknootidega, grupeerimine.

2. Süntkoop, triool, pidekaare lihtsamad variandid.

Helistikud - viie märgiga duurid ja mollid.

Intervallid:

1. Lihtintervallide ehitamine ja laulmine antud noodist üles ja alla.

Akordid:

1. Põhikolmkõlade õpetamise sidumine praktilise musitseerimisega (põhikolmkõlade kasutamine laulude saatmisel).
2. Põhikolmkõlade pöörded. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.
3. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.
4. 4-taktilised harmoonilised järgnevused. Järgnevuste ülesmärkimine nii astmenumbrite kui ka tähtharmonia tähistustega.
5. Dominantseptakord D_7 / V_7 lahendusega . Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.

Diktaat:

1. Rütmi- ja meloodiadiktaadid.
2. Lünkdiktaat.
3. Mäludiktaat.
4. Meetrumivaba astmediktaat, diktaat astmenumbritega.
5. Suuline diktaat.

VI õppeaasta

Eesmärk: dominantseptakordi D_7 / V_7 pöörded lahendustega duuris ja mollis; harmooniline duur (tutvustavalt); kõrvalastmete kolmkõlad ja tähtharmonia; 5 erinevat septakordi (väike mažoorne, väike minoorne, suur mažoorne, vähendatud ja poolvähendatud septakord); 4-häälsed järgnevused.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. Pidekaarega rütmid.
2. 6/8 taktimõõdus punkteeritud rütmid.
3. 2/2, 3/2 ja 6/4 taktimõõdud.

Helistikud:

1. Kuue märgiga duurid ja mollid.
2. Diatoonilised ja kromaatilised läbiminevad ja abihelid (tutvustavalt).
3. Kaldumine, modulatsioon - mõisted (tutvustavalt).

Intervallid:

1. Lihtintervallid oktaavi piires üles ja alla.

Akordid:

1. Põhiastmete kolmkõlad. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega. Põhikolmkõlade õpetamise sidumine praktilise musitseerimisega (põhikolmkõlade kasutamine laulude saatmisel).
2. D_7 / V_7 pöörded lahendusega duuris ja harmoonilises mollis – I pööre D_{65} / V_{65} lahendusega T/t/I; II pööre D_{43} / V_{43} lahendusega T/t/I ; III pööre D_2 / V_2 lahendusega T₆/t₆/I₆. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.
3. 4-häälsete harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine ja laulmine.

Diktaat:

6. Rütmi- ja meloodiadiktaadid
7. Lünkdiktaat
8. Mäludiktaat
9. Meetrumivaba astmediktaat diktaat astmenumbritega
10. Suuline diktaat

VII õppeaasta

Eesmärk: intervallid ja akordid – ehitamine, kuulamine, laulmine. v.VII₇ ja >VII₇ lahendusega. Tähtharmonia.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. Keerukamad süngoobid ja pidekaarega rütmid
2. Segataktimõõt, vahelduv taktimõõt

Laadid:

1. Seitsme märgiga duurid ja mollid
2. Pentatoonika, diatoonilised laadid (tutvustavalt)
3. Kromaatileine duur ja moll (ehitamine tutvustavalt)

Intervallid - kõikide läbivõetud intervallide kordamine.

Akordid:

1. Akordide tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega. Akordide ehitamine tähtharmonia märgistuse põhjal.
2. v.VII₇ duuris lahendusega T; >VII₇ harmoonilises mollis lahendusega T/t.
3. 4-häälsed harmoonilised järgnevused.
4. III ja VI kolmkõla (tutvustavalt).

Diktaat - üksikute kromaatiliste abi- või läbiminevate helidega:

1. Rütmi- ja meloodiadiktaadid.
2. Lünkdiktaat.
3. Mäludiktaat.

4. Meetrumivaba astmediktaat diktaat astmenumbritega.
5. Suuline diktaat.
6. Saatega meloodia kuulamine, millest märgitakse üles ainult meloodia.

Järgnevused - ülesmärkimine nii astmenumbrite- kui ka tähtharmonia tähistustega.

Lõpueksam

Kirjalik:

1. Diktaat - kaks erineva raskusastmega varianti, üks neist 6/8 taktimõõdus. Kirjutamise aeg kuni 30 min., mängitakse kuni 12 korda.
2. Järgnevus kuni 8 takti. Mängitakse harmooniliselt kuni 8 korda.
3. Kuulamine – 8 küsimust intervallide ja akordide kooskõla kohta, mängitakse harmooniliselt 2 korda.
4. Teooria kogu ainekava ulatuses. Küsimused sisaldavad intervallide ja akordide ehitamist ja määramist kuni 7 märgiga helistikes, paralleelhelistikuga ja võtmemärkide määramist kuni 7 märgiga helistikes nii viiuli- kui ka bassivõtmes.

Suuline (vastavalt eksamipiletile):

1. Heliredeli laulmine lisadega: duur (kuni 5 märgini) või harmooniline või meloodiline moll-heliredel (kuni 5 võtmemärgini) laulmine; lisaks põhikolmkõlad, üks D_7 pööre või juhtseptakord ja üks lihtintervall või kaks lihtintervalli antud noodist üles või alla ja kaks akordi antud helistikus või laulda 4-6-taktiline järgnevus.

NB! Toodud kolmest variandist tuleb vastata vähemalt ühele (kooli valikul).

2. 8-taktilise rütmiharjutuse koputamine.
3. Võõra harjutuse laulmine kuni 4 võtmemärgini helistikes.

Lisa-aasta (VIII ja IX õppeaasta)

Laadid:

1. Pentatoonika. Diatoonilised laadid. Vahelduv laad. Kromaatileine duur ja moll - ehitamine ja laulmine.
2. Kaldumine ja modulatsioon (I järgu sugulushelistikud).

Intervallid:

1. Harmoonilisele duurile iseloomulikud intervallid: <4 VI astmelt lahendusega, >5 II astmelt lahendusega v.3.
2. Liitintervallid.

Akordid:

1. Harmoonilises duuris >II lahendusega T_6 ja II_7 pööretega.
2. Kõrvalastmete kolmkõlad.
3. Katkestatud kadents.

Diktaat - 1-2 häälnel (kromaatilised helid, kaldumine, modulatsioon).

Allikad

Eesti Muusikakoolide Liit. Süvaõppe solfedžo ainekava. Soovituslik ainekava Eesti muusikakoolidele.

http://www.vorumuusikakool.ee/dokumendid/EML_solfedzo_ainekava_2016_dets.pdf

Krigul, E. (2003). Solfedžo I klassile. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Krigul, E. (2003). Solfedžo II klassile. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Krigul, E. (2016). Solfedžo III klassile. Tallinn: Logoprint.

Peetsalu, K., Petersoo, A. (1999). Solfedžo IV klassile. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Aavik, S. (1997). Solfedžo V klassile. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Aavik, S. (1998). Solfedžo VI klassile. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Aavik, S. (1999). Solfedžo VII klassile. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

3. MUUSIKALOO AINEKAVA

Aine lühikirjeldus, hindamine ja õppetöö toimumine

Kose Huvikooli muusikaosakonnas õpitakse muusikalugu viie õppeaasta vältel 3. - 7. klassis.

Õppeaine eesmärgiks on tutvustada õpilastele muusikamaailma põhitõdesid, muusikaalast sõnavara ning muusika arengulugu antiigist tänapäevani.

Teadmiste omandamist hinnatakse õpilase tunnistusel poolaastahindega. Poolaasta hinne kujuneb jooksvate hinnete (suulised ja kirjalikud tunnitegevused), kuulamistestide, teemasid kokkuvõtivate kontrolltööde ning vanemas astmes esseede/arvustuste hinnete koosmõjus.

Muusikalugu on Kose Huvikoolis üks tund nädalas (1 akadeemiline tund) ja selles osalemine on kohustuslik kõigile 3. - 7. klassi õpilastele. Erandjuhtumitel võib õpilase vabastada tundides osalemisest lapsevanema avalduse alusel ning õppenõukogu otsusega.

Õppesisu

Nooremas astmes alustatakse heli ja muusikalise heli üldisest tutvustusest, eesti rahvalaulude ja üldtuntud, pigem programmilist muusikat esindava klassikalise repertuaariga, mis lastele kergemini mõistetav ja meelde jääv. Tutvustatakse sümfooniaorkestri instrumente ja lihtsamaid muusikalisi vorme.

Vanemas astmes kinnistatakse ja süvendatakse nooremas astmes õpitut, antakse ülevaade muusika arengust ja erinevatest stiiliperioodidest antiikajast tänapäevani.

Aine eesmärk on soodustada klassikalise muusika kuulamisharjumust ja anda õpilastele baastadmised, et kuulatut kõige lihtsamalt tasemel analüüsida. Oluline on ka muusika kulgemise mõistmine ja tajumine pikal ajateljel antiigist tänapäevani.

Noorema astme ainekava

Noorema astme materjal ei ole esitatud selle läbivõtmise järjekorras. Õpetajale on jäetud vabadus järjestada (ja ühitada) teemasid nii nagu kohalikud tingimused (rühmade koosseis, õppeabinõude muretsemise ajastamine, õpetaja eelistused jms) dikteerivad. Muusika valimine on jäetud täies ulatuses õpetaja maitse ja võimaluste valdusse.

III õppeaasta

Sissejuhatav teema. Muusikaloo sisu, selle koht kooli teiste õppeainete hulgas. Muusikaline heli. Heli omadused. Heli teekond tekkimisest kuulajani. Akustika aabitsatõed.

Eesti rahvamuusika. Vanem ja uuem rahvalaul. Rahvapillid ja pillilood. Rahvatantsud.

Instrumentaalmuusika. Sümfooniaorkestri pillid partituuri järjekorras (lühülevaade).

Orel ja klaver. Lisapillid, mida tavaliselt sümfooniaorkestri põhikoosseisus ei esine. Instrumentaalansamblid ja orkestrid.

IV õppeaasta

Muusika väljendusvahendid: meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, register, kooskõla (harmoonia), faktuur. Vastavad näited muusikaajaloost.

Helitööde ülesehitus. Kuulamisülesannete kasutamise meetoodika omandamine. Ühe- ja kahejaoline ülesehitus. Kolmejaoline vorm. Liht- ja liitvorm (kahe- ja kolmeosaline). Variatsioonid. Rondo.

Tantsud. Ajaloolised tantsud. Tantsusüit. Aasia, aafrika, ladina-ameerika rütmid. Peotantsud. Kaasaegsed tantsud. Ballett. Lavamuusika. Muusika sõnalavastuses. Ooper. Operetid. Muusikal.

Vanema astme ainekava

V ja VI õppeaastal antakse ülevaade muusika arengust keskajast meie sajandini. Liigestuse aluseks on stiilid. Iga stiiliperioodi esindaja(i)ks on valitud helilooja(d), kes ainekava koostajate arvates on kõige enam mõjutanud muusika edaspidist arengut või kelle teosed on ajaproovile enim vastu pidanud. Et muusika kuulamiseks jääks rohkem aega, tuleks heliloojate elulugudest esile tuua ainult (algõpetuse tasandil) otseselt muusikaga seotud osa. Ainekavas ei ole nimetatud õpilaste repertuaaris leiduvaid palu. Loetletud heliteostest teeb õpetaja oma valiku, olenevalt konkreetse rühma tasemest või fonoteegi võimalustest.

V õppeaasta

Keskaeg. Gregooriuse laul. Varajane mitmehäälsus. Organum, motett. Trubaduuride laul.

Renessanss. Ajastu üldiseloostus, võrdlus keskajaga. Uued ilmalikud laulužanrid: ballata, madrigal. Francesco Landini. Madalmaade koolkond, selle tähtsus polüfoonilise muusika arengus. Tähtsamad esindajad. Giovanni Palestrina da Palestrina, Orlandus Lassus. Renessansi ajastul kasutatud pillidest.

Barokk. Ajastu üldiseloostus, võrdlus renessansiga. Muusika iseloostus, tähtsamad žanrid.

Johann Sebastian Bach. Oreliteosed. Antonio Vivaldi. Concerto grosso mõiste. Vokaalmuusika.

Klassitsism. Üldiseloostus. Uue helikeele võrdlus barokiga. Uued žanrid. Joseph Haydn. Sümfoonia mõiste ja ülesehitus. Sonaat-allegro vorm. Instrumentaalkontsert. Keelpillikvartett. Wolfgang Amadeus Mozart. Imelapse periood. Sümfooniad. Ooperid. Reekviemi mõiste. Ludwig van Beethoven. Helikeele erinevus võrrelduna Haydni ja Mozarti loominguga. Sonaadid. Sümfooniad.

VI õppeaasta

Romantism. Romantismi põhijooned kõikides kunstides. Uued muusikažanrid heliloojate kaupa.

Franz Schubert, Frederik Chopin, Ferenc Liszt, Felix Mendelssohn, Johannes Brahms

Rahvusromantism. Edvard Grieg, Jean Sibelius

Romantism vene muusikas. Pjotr Tšaikovski, Modest Mussorgski

Romantiline ooper. Giuseppe Verdi, Richard Wagner

VII õppeaasta

20. sajandi muusika. Hilisromantism. Gustav Mahler. Impressionism. Claude Debussy, Maurice Ravel. Neoklassitsism. Igor Stravinski Ekspressionism. Arnold Schönberg.

20. sajandi alguse USA muusika: George Gershwin. Euroopa muusikaelu 20. sajandi I poolel: Carl Orff. Vene muusika: Sergei Prokofjev ja Dmitri Šostakoviš. 20. sajandi keskpaik: Olivier Messiaen. Pärast II maailmasõda. Aleatoorika: John Cage. Elektronmuusika: Karlheinz Stockhausen. Minimalism: Steve Reich ja Phillip Glass.

Põgus ülevaade Eesti (nüüdis)muusikast. Arvo Pärt. Erkki-Sven Tüür.

4. KEELPILLIANSAMBLI AINEKAVA

Põhimõtted ja eesmärgid

Ansamblimäng on koosmängu vorm, millega saab tegeleda igal tasemel viiulieriala õpilane alates II õppeaastast (arvestades õpilase logistilisi võimalusi). Ansambel koosneb 3 või enamast õpilasest. Lihtsaid laulukesi saab algaja saata lahtistel keeltel. Algaja mängija ansamblipartneriks on õpetaja või vanema klassi õpilane. Heaks materjaliks on rahvalaulud ja kaanonid. Kaanoneid võib mängida juba suurema arvu õpilastega, kes õpiksid niimoodi kuulama kolme-nelja instrumendi kooskõla. Koosmängus täpsustub intonatsioon ja areneb rütmiline tunne. Teoseid saab vajadusel seada algaja õpilase jaoks mugavamasse helistikku. Ansambliklassis saab kasutada kõike erialatunnis õpitut. Ansambli repertuaar peab olema õpilasele jõukohane ja aitama kaasa erialasele arengule. Repertuaari raskusaste, selle õppimise kiirus ja esituse väljenduslikkus sõltub iga õpilase individuaalsest võimekusest. Ansamblitunnis õpitakse noodist lugemist, täpset rütmi, põhistrihhide kasutamist, mis on korrektse ansamblimängu alus. Kasutada võib tänapäeva koolide laulikuid, populaarseid laule, jõululaulude seadeid jne.

Õppetöö korraldus ja hindamine

Ansamblitund toimub 1 kord nädalas (à 45 min)

Hindelised esinemised toimuvad vähemalt 2 korda aastas koolikontsertidel. Võimalusel astutakse üles ka muudel kooli ja vallaga seotud üritustel.

Õppetöö on korraldatud astmeti:

Noorem aste: II-IV klass

Vanem aste: V-VII aste

Kontsertmeistriga tunnid toimuvad vajadusel igal nädalal.

Hindamise kriteeriumid

1. Mänguasend, täpne intonatsioon, korrektne toon.
2. Dünaamika ja vibraato.

3. Ladus ja musikaalne mäng (vajadusel peast).
4. Lavaline käitumine.
5. Ansamblipartnerite (ja/ või õpetaja) kuulamis- ja jälgimisoskus.
6. Koosmäng kontsertmeistriga.

Õppetöö eesmärk

Noorem aste (II-IV õppeaasta)

Ansamblimäng annab võimaluse ja kogemusi koosmusitseerimiseks, oskuse kuulata kaas- või eesmängijat, arendab rütmitunnet. Noorema astme lõpus peaks õpilane vabalt lugema noodist lihtsaid rütmikombinatsioone 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 ja 6/8 taktimõõdus, teadma mõisteid *tutti, da capo al Fine, con sordino, pizzicato, arco* jne). Tähelepanu tuleb pöörata ka ühtsele dünaamikale.

Vanem aste (V-VII õppeaasta)

Kui algastme ansamblirepertuaar koosneb enamasti duettidest, siis vanema astme repertuaar võib olla ka kolme- ja enamahäälne. Ansamblimängu arendamine vanemates klassides on eriti oluline, kuna see tagab mängijale vajalikud oskused osalemiseks orkestrites ja ansamblites ka pärast muusikakooli lõpetamist.

Repertuaar:

Repertuaarivalikus on kasutatud seda materjali, mis on koostajatel käepärast olnud. Oma ansamblile saab palju ise seada, kasutades repertuaari kogu muusikaliteratuurist. Näiteks: Noor Viiuldaja I,II ja III, K. A. Hermanni duod kahele ja kolmele viiulile, Suzuki "Violin School" I ja II, A. Holzer-Rhomberg.

Koostanud: Mari Kerem

VALIKAINETE AINEKAVAD

1. LOOMINGU AINEKAVA

Aine lühikirjeldus ja õppetöö toimumine

Loomingu aine on lisaaine Kose Huvikooli muusikaosakonna õpilastele alates 3. õpiaastast.

Loomingu tund annab õpilasele võimaluse suhestuda muusika ja helidega ka ilma ettaantud noodita - luua ise muusikat improviseerides ja panna kirja enda muusikalisi mõtteid. Samuti on oluline heli ja visuaali vaheliste seoste loomine - tundides katsetatakse erinevate graafiliste parituuride loomist ja esitamist, helijoonistamist ning erinevaid improvisatsioonimänge. Üldise silmaringi laiendamiseks kuulatakse tundides ka erinevates žanrites kaasaegset muusikat ning arutletakse koos sel teemal.

Loomingutund toimub individuaal- või gruppitunnina (vastavalt ülesannetele ja iga õpilase vajadustele) üks kord nädalas 45 minutit. Hindamissüsteem on mitmeeristav, st. arvestatud/mittearvestatud.

Aine eesmärgid

Aine eesmärk on arendada õpilaste üldist loomingulist mõtlemist ja soodustada seoste loomist teiste kunstivaldkondadega, samuti toetada muusikainstrumentide, eriti oma erialainstrumendi tundmist.

Loomingu aine raames sõnastab iga õpilane individuaalselt koos õpetajaga oma eesmärgid. Tunni tegevused sõltuvad õpilase huvist ja võivad varieeruda kas rõhuasetusega heliloomingul, improvisatsioonil, audiovisuaalsel loomingul/helitehnoloogial. Vastavalt sellele plaanitakse ka erinevaid tegevusi ning ülesandeid.

Mõned näidistegevused

- Helijoonistus (abstraktne joonistamine valitud muusika saatel, loodud teose analüüsimine ja paralleelide loomine kuulatud muusikaga)

- Improvisatsioonimängud (improkaardid; erinevad märgisüsteemid, mille abil improviseerida) - Elektroonilisele helitaustale pillidega helide lisamine (rütmipillid või oma instrument)
- Graafilise partituuri loomine ja esitamine (grupitööna)
- Helide salvestamine ja montaaž (Reaper tarkvara kasutamine)
- Erinevate komponeerimiseks ja improviseerimiseks mõeldud äppide katsetamine (näiteks SAMPLR, Borderlands)
- Omalooming ja muusikaliste ideede noodistamine

2. LISAPILLINA ÕPETATAVA KLAVERI AINEKAVA

Lisapillina õpetatav klaver, ehk üldklaver kui õppeaine on vajalik teiste erialade õpilastele. Klaverimängu põhitõdede omandamine aitab teiste pillide (enamjaolt ühehäälsete) õppuritel mõista muusikat kui tervikut selle mitmekihilisuses, paremini orienteeruda mitmehäälses muusikas, tunnetada klaverisaate olemust erialases töös, paremini omandada helistikke ja harmoonilist tunnetust.

Üldklaveri õppimise võimalus algab III klassist või hiljem õpilastele, kes on näidanud kõrget motivatsiooni ja häid õpitulemusi oma erialal. Õppima asumise aluseks on õpilase soov, lapsevanema sooviavaldus ja õppenõukogu otsus, mis omakorda muude asjade hulgas sõltub kooli eelarvelistest võimalustest. Üldklaveri õppimise võimalus on ka lisa-aastatel, kui õpilane valmistub õpingute jätkamiseks muusikahariduse keskastmes. Tulemusrikka töö eelduseks on klaveri olemasolu kodus või mujal, kus on võimalik igapäevaselt harjutada. Üldklaveri tunde on 45 minutit nädalas.

Õppetöö eesmärk

1. Erinevate klaverimänguvõtete omandamine.
2. Noodilugemise oskuse arendamine, viiuli- ja bassivõtme üheaegne kasutamine.
3. Mitmehäälsuse tunnetamine.
4. Ajastu- ja stiilitunnetuse omandamine koostöös erialase ettevalmistuse ning muusikalooga.
5. Ansambelitunnetuse arendamine, klaverisaate osatähtsuse tunnetamine.
6. Klaviatuuri tundmise abil solfedžo ja harmoonia kergem omandamine.

Hindamine toimub kaks korda õppeaastas. Õppeaasta lõpus on arvestus. Võimalik esineda avalikel kontserditel. Hindamisel arvestame iseseisvat tööd, tunnitööd, esinemisi.

Õppetöö sisu

1. õppeaasta

Tutvumine klaveri kui instrumendiga, õige mänguasendi sättimine. Klaviatuuri tutvustamine. Kõlatunnetuse otsimine, kaherealise noodipildiga tutvumine, viulivõti, bassivõti. Õpilane omandab erinevad klaverimänguvõtted: *non legato*, *legato*, *staccato*.

Õppeaasta lõpus toimub arvestus, kus õpilane mängib 2 pala õpetaja valikul.

Heliredelid: C-duur 2-4 okt. , arpedžod, akordid jm eraldi kätega.

2. õppeaasta

Järjest suurenev tähelepanu tekstitäpsusele. Fraaside kujundamine. Tempomärgid. Esimesed lihtsad ansamblipalad koos õpetajaga. Noodistlugemise harjutused, klaverimänguvõtete kinnistamine.

Õppeaasta lõpus toimub arvestus, kus õpilane mängib 2 pala õpetaja valikul.

Heliredelid: a-moll, G-duur (e-moll) koos kätega.

3. õppeaasta

Omandatud oskuste kinnistamine ja rakendamine õpitavas repertuaaris. Klaverimängu tehnika edasiarendamine. Noodilugemise treenimine. Süvenemine palade karakteritesse, vormi kujundamisse ja artikulatsiooni.

Õppeaasta lõpus toimub arvestus 2 palaga.

Heliredelid: D-duur, F-duur, d-moll.

4. õppeaasta

Õppur on suuteline muusikaliselt tõlgendada ja tehniliselt teostama erinevaid strihhe vastavalt stiilile ja karakteritele. Klaver saatepillina - laulu või teise instrumendi saatmisega tutvumine.

Õppeaasta lõpus toimub arvestus 2 teosega. Heliredelid: Duur ja moll kuni 3 märgini.

5. õppeaasta

Ainekava on koostatud eesmärgiga luua edukale lõpetajale võimalus jätkata õpinguid keskkastmes. Jätkub töö nii õpitavate teoste, ansamblimängu kui ka saadetega.

Õppeaasta lõpus toimub arvestus 2 teosega.

Heliredelid: Duur ja moll heliredelid kuni 3 märgini.

Lisa-aastad

Õpilane jätkab õppetööd samas mahus nii erinevate teoste kui heliredelitega. Esinemine õppeaasta lõpus 2 teosega.

Näidisrepertuaar

L. Kõlar „Algus“

R. Päts-L. Kõlar - “Palad” I, II, III,” Etüüdid, harjutused”, “Polüfoonia vihik”

R. Pajusaare kogumikud „Kaelkirjak õpib tantsima“, „Vihmasagara jutustus“, „Lõbusad klaverilood“

E. Tamberg -” Lastealbum”

H. G. Heumann -” Klaverikool”

J. Thompson -” Klaverikool”

E. ja Chr. Holzweisig -” Klaverikool”

M. Aaron - “Piano technik” I

S. Maikapar - “Esimesed sammud”

W. Gillock - “Palad”

N. Toropova - “Muusikalised pildid”

C. Czerny-H.Germer - “Etüüdid”

J. F. Burgmüller - “Etüüdid” op. 100, 109

3. LISAPILLINA ÕPETATAVA KITARRI AINEKAVA

Põhimõtted ja eesmärgid.

Lisapill on fakultatiivne aine, õpingute alustamiseks peab erialapillis olema edukalt sooritatud vähemalt III klass.

Lisapillitunnis õpitava repertuaari valib pedagoog (soovitavalt õpilase aktiivsel osalusel), lähtudes õpilase erialapillist, tema võimetest ja muusikalistest eelistustest. Individuaalse õppeplani koostamisel lähtutakse Kose Huvikooli muusikaosakonna eriala ainekavast, tasemenõuetest ja näidisrepertuaari loetelust.

Kitarri lisapilli ainekava põhineb klassikalise kitarrilise ainekaval, kuid järgmiste erinevustega:

1. Küüned sõltuvad sellest, millist põhipilli õpitakse.
2. Tehnilisi arvestusi lisapillis ei ole.
3. Kitarr on populaarne pill, seega on akordsaate mängimise oskus oluline.

Eeldused õppeainega alustamiseks:

1. Vajalik on põhieriala õpetaja nõusolek.
2. Kitarrilise olemasolu.

Õppetöö korraldus ja hindamine.

Nädalas 1 tund (à 45 min).

Hindamine toimub kaks korda õppeaastas.

Hindamise kriteeriumid

Hindamisel arvestame iseseisvat tööd, tunnitööd, esinemissooritust. Soovituslik on esineda sagedamini kui 1 kord aastas, kuna kontserdikski valmistumine motiveerib harjutama. Arvestusel tuleb esitada minimaalselt 1 teos (palad, etüüdid, polüfoonia, suurvormid).

Hindamine võib olla sõnaline (analüüs/hinnang) ja numbriline (hinne). Kose Huvikoolis rakendatakse 5-pallilist numbrilist hindamist, Hinnetele lisatakse vajadusel täpsustuseks + või - märk.

III õppeaasta

Mänguasend, heli tekitamine, keelte ja sõrmede tähistamine, I positsiooni helirida, diees ja bemoll, töö koordineerimisega.

Akordid: A, Am, E, Em, D, Dm, G, C. Tantsurütmid: rumba, rasgueado, valss

Täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

IV õppeaasta

Apoyando ja *tirando*, meloodia ja bassi üheaegne esitus, dünaamika.

Akordid: C7, G7, A7, E7, D7.

Täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

V õppeaasta

III positsioon, 3-häälsete akordide arpedžeerimine, tämbrid, vibraato.

Akordid: tantsurütmid: barre

Täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

VI õppeaasta

V positsioon, 4-häälsete akordid ja arpedžeerimine, *legato*, mordent.

Akordid: tango, rock.

Täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

Ansambrites osalemine (kitarriga).

VII õppeasta

Tremolo, blues heliredelid.

Akordid: T - S - D funktsioonide kuuldeline eristamine duuris ja mollis (pala kuulmise järgi saatmine).

Ansamblimängu kogemus teiste pillidega (muud pillid: viiul, flööt, klaver).

Täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

Koostanud: Rafael M. Calvo Díaz ja Mari Kerem

4. LISAPILLINA ÕPETATAVATE LÖÖKPILLIDE AINEKAVA

I õppeaasta

Trummikomplektil mängimise tehnika omandamine. Trummikomplekti hooldamine ja häälestamine. Lihtsamate groove´ide mängimine. 4/4 beatrütmide õppimine. Käte ja jalgade tehnika tutvustamine. Rõhkude ja aktsentide kasutamine trummikomplektil. Kõik eelnev tuleks omandada metronomi kasutades.

II õppeaasta

Käte ja jalgade tehnika edasiarendamine. Rimmi tehnika soolotrummil, harjutamiseks kasutada harjutusi, mis on mõeldud soolotrummil mängimiseks.

III õppeaasta

Alustada klassikaliste tantsurütmide õppimist – avatud Hi-Hat tehnika e. harjutused avatavale Hi-Hat´ile.

IV õppeaasta

Improvisatsiooni e. soleerimisoskuse kujundamine kahe kuni nelja takti ulatuses 4/4 taktimõõdus. Erinevad stiilid – nii varasemast perioodist kui ka uued stiilid: beat, funk, bossanova, swing 4/4 ja 3/4, samba.

5. LISASOLFEDŽO AINEKAVA

Üldised alused

Lisasolfedžo tunde soovitab õpilasele solfedžo- või erialaõpetaja. Olgugi vormilt lisaainete hulka arvatud tund, võib ta mõnel juhul olla vältimatult vajalik, et põhiainetega hakkama saada.

Õpetöö eesmärgid

Noorem aste 1-4 kl

- Üldine musikaalsuse arendamine.
- Tekitada lapses huvi muusika ja musitseerimise vastu.
- Muusikalise kuulmise ja rütmitunde arendamine.
- Algteadmised hääle tekitamise tehnikast - õige hingamine, pingevaba kõri, hääle suunamine jne.
- Õpime ennast kuulama ja puhtalt intoneerima.
- Teeme hääleharjutusi, õpime häält lahti laulma
- Õpime tabama laulu iseloomu ja mõtet ning seda edasi andma
- Arendame esinemisjulgust ja õpime lavaliselt käituma

Vanem aste 5-7 kl

- Kõige eelneva arendamine ja täiustamine.
- Hääle tehnika täiustamine, erinevate tehniliste võtete tutvustamine ja rakendamine.
- Eesti kergemuusika suurkujude tutvustamine.
- Erinevate muusikastiilide tundma õppimine.
- Õpime erinevaid hääle kasutamise viise erinevates žanrites.
- Fraseerimine erinevates žanrites, eri tunnetus erinevates muusikastiilides.
- Arendada kontsentratsioonivõimet.
- Arendada adekvaatset kriitikameelt.
- Õpime musitseerima kollektiivis (duo, trio).

Õppeprotsess

1. Õppetöö kavandamisel peetakse silmas iga õpilase võimekust, arvestatakse vanuselisi ja individuaalseid-füüsilisi iseärasusi.
2. Õppimise käigus analüüsib ja hindab õpetaja koos õpilasega pidevalt õpitavat ja kavandab edu saavutamiseks uusi eesmärgi.
3. Õppetöö on korraldatud õppeaastate kaupa, õppeaastate arv pole piiratud ja õppeaasta kestab 35 nädalat.
4. Õppetundide arv on 1 tund nädalas
5. Hindamine toimub protsessi käigus individuaalselt, lähtuvalt iga õpilase algtasemest, kohalkäimisest, koostööst solfedžoõpetajaga, osalemisaktiivsusest.

Õpitulemused:

1. Kasutab laululist hingamist vastavalt laulu fraseerimise vajadusele.
2. Oskab kasutada häält turvaliselt ja kahjustamata.
3. Artikuleerib laulusõnu selgelt ja kuuldavalt.
4. Julgeb improviseerida oma häälega.
5. Osaleb ansambelilises töös.
6. Valdab laulude esituseks vajalikku dünaamikaskaalat.
7. Tunneb häälehoiu põhimõtteid ja esmaseid ravivõtteid.

Hindamine

Hindamine toimub koostöös solfedžoõpetajaga.

6. ANSAMBLILAULU AINEKAVA

Ainekava lühikirjeldus

Ainekava alusel toimuv õpe on mõeldud lauluhuvilistele õpilastele, kes soovivad ennast väljendada laulmise kaudu. Ansambelis võivad osaleda õpilased 1.-7. klassini, kuid osalemist piirama jääb vajadus koostada grupp sarnasel arengutasemel olevatest häältest.

Ainekava toetab loovat ja õpilaste individuaalseid võimeid arvestavat õpetamist.

Tund toimub kord nädalas.

Õppetöö korraldus

Ansambliõpe koosneb eeskätt laulutunnist; sisaldab ka ettevalmistusi esinemisteks, iseseisvat tööd.

Vajadusel (nt enne lauluvõistlusi) või töö toimuda ka individuaalselt.

Õppetöö eesmärgid:

1. õpilaste vokaaltehniline arendamine ja vokaaltraditsioonide tutvustamine ning huvi äratamine mitmehäälse musitseerimise vastu;
2. heade muusikaliste ja vokaalsete võimetega õpilaste laulu- ja esinemisoskuse arendamine ansambli laulu kaudu;
3. fraseerimis-, improviseerimis- ja vokaaltehniliste oskuste arendamine erinevates stiilides (nt pop- jazz, kantri, levimuusika, klassikaline muusika jm.);
4. vokaaltehnika ja muusika analüüsimisoskuse arendamine;
5. õpilase isikupärase muusikalise eneseväljendusoskuse arengu toetamine;
6. ansambli laulu põhimõtete (intonatsioonipuhtus, selge diktsioon, tämbriline kokkusobivus, ühtne muusika- ja teksti tunnetus, emotsionaalne esitus) omandamine;
7. harmoonia tunnetuse arendamine läbi mitmehäälse laulmise;
8. noodistlugemise oskuse ja mälu arendamine;

9. kuulamisoskuse ja ansamblipartneri tunnetamise arendamine;
10. taustalaulu oskuste arendamine;
11. õpilase muusikalise maitse ja silmaringi arendamine läbi eakohase ja mitmekesise repertuaari;
12. esinemiskultuuri teadvustamine (õigeaegne kohaletulek, lavale minek, lavalt tulek, laval käitumine, esinemisriietus jms);

Õpitulemused

Ansambllaulu ülesandeks on õpilase muusikaliste ja loomevõimete avastamine ja kavakindel arendamine, et aidata kujuneda isiksusel, kes:

1. teab ja järgib A capella ansambllaulu põhialused vastavalt (helistikus püsimine, intonatsiooniline puhtus, esteetiliselt nauditava kõlapildi loomine, häältevaheline balanss, dünaamika tunnetus, rütmika, stiilitunnetus);
2. teab ja järgib instrumentaalsaatega vokaalansambli põhialuseid (balanss, dünaamika, rütmika, harmoonia, intonatsioon, saatepartii jälgimisoskus, stiilitunnetus);
3. teab ja järgib taustalaulu põhialuseid (dünaamiline ja harmooniline balanss, stiilitunnetus, rollitunnetus).
4. oskab jälgida õiget laulja kehahoidu, kasutada laulja hingamistehnikat;
5. tunneb hääleparaadi ehitust ning hääle tervishoiu põhimõtteid;
6. oskab õppida häälepartiisid noodist, ka iseseisvalt;
7. mõtleb loovalt ja loominguliselt;
8. tajub interpretatsiooni võimalusi (fraseerimine, teksti töötlus, artikulatsioon, muusikaline vorm, dünaamika jne) ja julgeb improviseerida;
9. tunneb erinevaid hääletehnikaid ja vokaalstiile;
10. oskab analüüsida enda, kaaslauljate ja ansambli vokaaltehnilist arengut;

11. oskab käsitleda mikrofoni, tunneb lihtsamaid helivõimendusüsteeme ja oskab neid rakendada;
12. tunneb lavakultuuri, osates suhelda koostööpartneritega jms;
13. repertuaari valimise oskus;
14. helitehnilised seadmed ja nende kasutamine;
15. esineja sotsiaalsed oskused.

Hindamise põhimõtted

Ansambliõppe õppeprotsessis kasutatakse hindelist ja õppimist toetavat hindamist.

7. ÕPPEORKESTRI AINEKAVA

Kose Huvikooli muusikaosakonna õppeorkestri ainekava alusel toimub orkestriõpe Kose Huvikoolis. Ainekava määrab õppe-eesmärgid, õppe-võimalused ja õppesisu.

Orkestriõppes saavad osaleda huvikooli õpilased alates 3. klassist, erandjuhul ka varem (erialaõpetaja nõusolekul). Vajadusel võivad osaleda ka vilistlased ja pillimängu valdavad entusiastid. Orkestri töö toimub üks kord nädalas rühmaõppena 45 minutit.

Õpetuse eesmärgid

Pillimängu õppimisel peavad tasakaalus olema eriala ansambel ja orkester. Kooli orkestriklassis mängitav repertuaar peab olema õpilastele jõukohane ja soodustama nende erialast arengut. Orkestrikoosseisus on võimalik mängida kõigil muusikakoolis õppivate õpilastel ja rütmipillidel teiste erialade õpilastel nende erialaõpetaja nõusolekul. Dirigent koostab igal õppeaastal orkestri koosseisu vastavalt osalemissoovist teatanud õpilastele, kelle mänguoskused on vajalikul tasemel. Orkestriliikmete võimetest lähtuvalt koostab õpetaja repertuaari ning jagab mängijad häälerühmadesse. Vajaduse korral teeb või tellib õpetaja orkestriseaded.

Õppetöö eesmärgiks on omandada esmased orkestrimängu oskused, saavutamaks võimalikult suur mänguvabadus ja koosmängu tunnetus koos oma eriala õpetajaga ühises orkestris mängida, mille käigus kinnistuvad erialatunnis omandatud oskused. Vajadusel lihtsustatud partiide kasutamine annab võimaluse nautida koosmängu ka vähemate erialaste oskustega õpilastel. Esinemised koduvallas ja mujal motiveerivad nii lapsi kui lapsevanemaid tegutsema laste erialaste oskuste arendamisel.

Õppesisu

Koosmängu esimesed 5 min. kuluvad pillide häälestusele ja suhtlusele oma juhendajaga. Lihtsamate kooskõlaharjutustega jõutakse peenhäälestuse ja mängutunde leidmiseni. Orkestris saab algaja õpilane musitseerida lihtsustatud partiide olemasolul, kus ka eriala õpetaja saab oma abikäe ulatada. Järgnevalt jätkub töö lihtsama laulvama kava õppimine. Kui noorem aste on koos vanema astmega ja harjutatakse samu teoseid, on noorema astme õpilastel lihtsustatud partiid. Tõsisem töö repertuaariga toimub 30 minutit ning viimased 10 minutit toimub

kasutuses oleva repertuaari mängimine. Viimased 10 minutit mängitakse juba omandatud repertuaari.

Orkestriklass laiendab õpilase teadmisi muusikast ja selle esitusest. Pöörame tähelepanu täpsele teksti esitamisele, eriti rütmilisele täpsusele ja oskusele järgida dirigenti. Orkestriklass annab kollektiivis vajaliku mängukogemuse ja võime mõista oma partii tähendust tervikus.

Koosmäng arendab:

- oskust kuulata kaasmängijaid ja iseenda mängu orkestris;
- toonitunnetust;
- kõla tasakaalu;
- ettemõtlemise oskust;
- pingevaba pilli käsitlemist;
- kaasmängijaga ühtset musitseerimise tunnetust ja tasakaalu.

Õppetöö soovitatav tulemus on tõsta koosmängus ka tagasihoidlike muusikaliste võimetega õpilaste motivatsiooni.

Orkestri õppekava ei dikteeri heliteoste valikut, vaid annab oskuste arendamiseks suunad ja valiku võimalikust repertuaarist.

Näidisrepertuaar:

J.S.Bach "Bourrée"

V. Ojakäär "Sõit pilvelaeval"

W.A.Mozart "Menuett"

Eesti rahvatants "Labajala valss"

J.Haydn "Menuett"

Eesti rahvalaul "Viire takka"

L. Beethoven "Saksa tantsud"

F. Schubert "Valse noble"

A. Pärt "Saabastega kass"

E. Grieg "Isamaa laul"

A. Kuniled "Meil aiaäärne E. Grieg "Norra tants"
tänavas"

E. Võrk "Eesti lipp"

C. Gounod "Valss" oop. "Faust"

J. Aavik "Hoia, Jumal, Eestit"

J. Strauss "Anna-polka"

K.A. Hermann "Kevade marss"

D. Šostakoviš "Lüüriline
vals"

R. Valgre "Saaremaa vals"

D. Šostakoviš "Polka"

S. Prokofjev "Gavott"